

Theater

Kekke dialogen in huwelijkskomedie

Husbands and Wives van Tonee groep Amsterdam. Inl.: tga.nl

Geniaal geruzie, daarmee begint *Husbands and Wives*, Simon Stones nieuwe regie bij Toneelgroep Amsterdam naar de film van Woody Allen. Jack en Sally (Aus Greidanus Jr. en Marieke Heebink) komen op bezoek bij hun vrienden Gabe en Judy (Ramsey Nasr en Halina Reijn), en kondigen daar aan te gaan scheiden. Die fragmentatiebom zet het viertal direct op scherp: in virtuoos gecomponeerd vierstemmig gesnater volgen de vragen en verwijten elkaar razendsnel op. Het is in dit soort speltechnisch hondsmoeilijke scènes dat de Australiër Stone zich bewijst als de Aaron Sorkin van het toneel. En zulke meesterlijke scènes zijn er veel, in *Husbands and Wives*.

Kekke, vliegensvlugge dialogen zijn het, vaardig vertaald door Rik van den Bos, waarmee de twee echt-paren elkaar en hun huwelijk fileren. Want na de dreun van Jack en Sally schieten er ook barstjes in de porseleinen perfectie van Judy en Gabe. Dat geeft venijn, maar aanvankelijk overheerst de humor, en het is heerlijk om de ijzersterke acteurs hun komisch talent te zien uitleven.

Reijn heeft zich als de nerdy-tutti-ged Judy zo ingegraven in haar principes over het huwelijk dat ze gevaarlijk blind is voor de realiteit. Het zelf-

inzicht waarmee Gabe (een fraai flegmatieke Nasr) voor zijn huwelijk kiest lijkt redelijk, maar maakt hem uiteindelijk cynisch, en dus vatbaar voor de grillige adoratie van een studente. Deze twee New Yorkse intellectuelen draaien zichzelf zo vast in welbespraakte rationalisaties dat het ze uiteen drijft. En dat terwijl de impulsievere en emotionelere Jack en Sally elkaar na de faux-pas juist weer terugvinden. De woede, het dronken verdriet en de verliefdheid van Heebink en Greidanus Jr. zijn verrukkelijk. Ook Hélène Devos en Robert de Hoog zijn voortreffelijk in een reeks komische bijrollen.

Stone vond een toneeltaal die met recht filmisch mag worden genoemd: hij bedacht vernuftige theatrale vertalingen voor flashbacks en split screen. Tegelijk betreft hij juist ook het publiek bij de handeling, in een geestig soort groepstherapeutische reconstructie. Het decor is verbluffend: achter de glazen pui van een New Yorkse loft regent, bliksemt en sneeuwt het, terwijl op de voorgrond de acteurs vanuit een berg verhuispuin traag een interieur opbouwen; fraai symbool van het verlangen naar geborgenheid. Jack en Sally weten die, na een pijnlijke omweg, te behouden. Bij Gabe en Judy gaat ze uiteindelijk hartbrekend verloren.

Herien Wensink